

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Manchester terrier

Gyldig t.o.m. 01.10.2019

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Generelt.....	5
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	5
Manchester terrierens historie	5
Overordnet mål for rasen.....	6
Rasens populasjon	6
Populasjonsstørrelse.....	6
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	7
Innavlsgrad	8
Bruk av avlsdyr.....	8
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	11
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	12
Prioritering og strategi for å nå målene	12
Helse.....	13
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	13
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	13
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	16
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	16
Prioritering og strategi for å nå målene	16
Mentalitet og bruksegenskaper	17
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	17
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	17
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	18
Prioritering og strategi for å nå målene	18
Atferd	18
Atferdsproblemer	19
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	19
Prioritering og strategi for å nå målene	20
Eksteriør.....	20
Eksteriørbedømmelser.....	20
Overdrevne eksteriørtrekk.....	22

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	22
Prioritering og strategi for å nå målene	22
Oppsummering.....	23
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	23
Plan for videre arbeid i klubben.....	23

Innledning

RAS for manchester har blitt utformet av NTKs raserepresentant for manchester i samarbeid med rasens oppdrettere.

Manchesteren er en livlig og sporty familiehund. Den er våken og intelligent. De er med på alt det familien gjør: skogsturer, skiturer, løpeturer eller bare rett og slett ligge på sofaen og kose seg. Det viktigste for manchesteren er at den får være med, de trives ikke som kennelhunder. De er fine å bruke til agility og lydighet. Manchesteren er veldig kontaktsøkende og lar seg lett bestikke med godbiter, lek eller ros, så kontakt trening er ikke noe problem. De har også en utrolig hurtighet, da de er skapt for fart. Manchesteren skal behandles vennlig, men bestemt.

I Norge er det i dag 500-600 manchester terriere. Det er altså ingen stor rase, men det er en svakt stigende interesse for rasen. I de siste årene er det også blitt flere oppdrettere av rasen. Oppdretterne har som regel hundene som familiehunder, så de fleste har kun en eller noen få avlsdyr om gangen. Det blir født i gjennomsnitt ca 30-50 valper i året.

Manchester terrieren har mistet sin opprinnelige funksjon som rottejeger og er nå blitt mer en ren selskapshund. For vår moderne tid er Manchester terrieren en ideell hund for gjennomsnittsfamilien. Den behøver ikke mer mosjon og pleie enn en hvilken som helst liten/ mellomstor hund. Den er liten og derfor billig i kosten. Den skal ikke trimmes og er en fabelaktig vakthund for sin størrelse. Den er trofast mot sin familie, intelligent, våken og lydig. Avventende mot fremmede.

Enhver manchester har sin egen individuelle karakter, og miljøet den vokser opp i, vil også forme den. Generelt er en manchester svært hengiven ovenfor familien, men kan være noe mer reservert for fremmede (men skal ikke være aggressiv eller redd). De er utrolig lojale mot alle de kjenner. En godt trent og sosialisert manchester skal fungere godt sammen med både mennesker og andre hunder.

England, rasens hjemland

I England er manchesteren også en liten rase. Den har de siste årene også befunnet seg på listen over utrydningstruede hunderaser. Det vil si at den har nyregistreringer under 300 pr år. I gjennomsnitt har rasen rett i underkant av 200 nyregistreringer per

år. Den Britiske Manchester Terrier Klubben jobber aktivt med å gjøre rasen mer kjent, og oppfordrer også de med "familiehunder" å ha et kull på hunden sin for å få en bredere avlsmasse. Et problem er at de fleste hannhunder som kun er familiehunder blir kastret i svært ung alder, slik at de ikke kan benyttes i avl.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Manchester terrierens historie

Manchester terrieren eller Black and Tan terrieren som den opprinnelig ble kalt, er av gammel opprinnelse. De fleste henvisninger er ubetydelige, men rasen nevnes for første gang i litteraturen på 1400 tallet. I den Engelske Kennelklubbens første stambok (1859- 74) ble de kalt Black and Tan terrier. 72 hanner og 50 tisper var registrert. Allerede så tidlig som i 1863 var utstillings interessen stor.

Mange teorier om rasens opprinnelse har blitt fremlagt, men man mener at English White terrier (utdødd), strihåret Black and Tan terrier og enda en liten rase tilhører forfedrene.

Rasen fikk navnet Manchester da rasen ble oppdelt i to størrelser. Den største varianten fikk navnet Manchester fordi de mest fremgangsrike oppdretterne fantes i dette området. Den mindre fikk navnet Miniatur Manchester terrier, et navn den fikk beholde til ca 1960. Den fikk da navnet Engelsk toy terrier.

Manchester terrieren var opprinnelig en rotte jeger. Den var svært populær på slutten av 1800 tallet. Det ble avholdt rottekamper (man så hvilken hund som bet ihjel flest rotter på kortest tid) og Manchesteren var suveren til dette. Ørene var kupert for å forhindre at rottene skulle bite seg fast i ørene under kamp. Etter hvert ble ørekuperingen mote.

Rasens popularitet sank drastisk da ørekuperings forbudet kom. Mellom første og andre verdenskrig ble rasen sakte mer populær igjen. I denne tid ble Dobermann pincheren kjent. Som en kuriositet kan det nevnes at dette er en krysning av visse tyske raser og Manchester terrier.

Annen verdenskrig førte til at rasen nærmest døde ut. Da krigen var slutt, kjente man til mellom 5 og 11 manchestere i England. Rasetilhengere jobbet iherdig for å redde rasen og hindret at den ble utryddet. For å få en større genmasse fikk noen utvalgte oppdrettere tillatelse fra Kennel Klubben til å pare noen få manchestere med engelsk toy. I 1955 hadde antallet økt såpass i England, at kennelklubben delte ut "challenge certificat" for første gang etter krigen.

Det var på denne tiden at Mrs. E. Teague- Knight, fra den kjente kennelen Eaglespur i England, importerte to hunder fra USA, og rasen begynte å utvikle seg igjen.

På denne tiden var manchesteren en ganske skarp hund, og noen individer var svært aggressive. Det har blitt jobbet mye for å avle frem et bedre og mer stabilt gemytt på rasen og man kan se stor forbedringer i rasetype og temperament i dagens hunder som absolutt ikke skal være aggressive. Antallet registrerte og utstilte hunder har hele tiden være svakt stigene, men med en større interesse for rasen de siste 10 årene både her i Norge og i resten av verden.

Overordnet mål for rasen

Fremme sunne, rasetypiske hunder med stabilt gemytt.

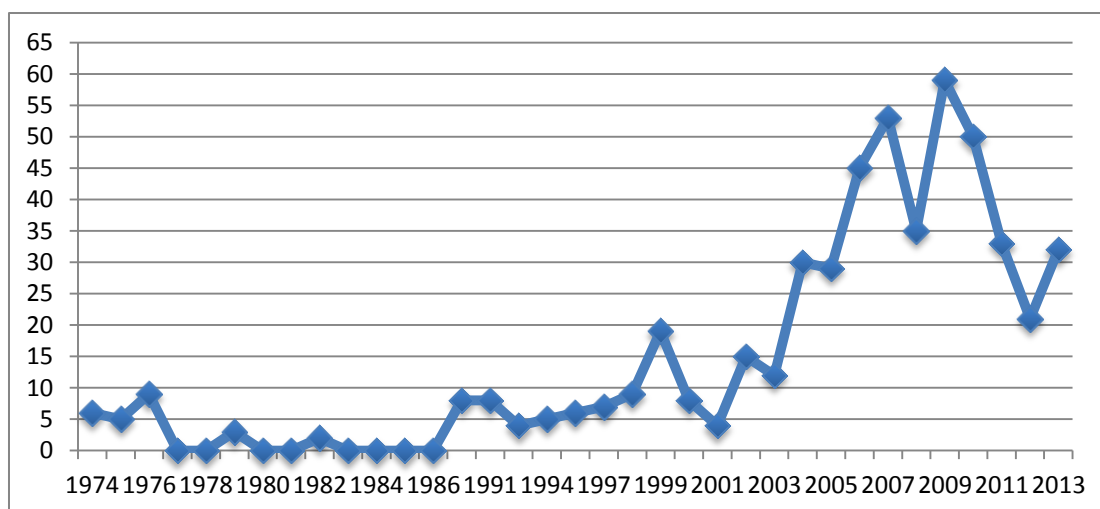
Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

I Norsk Kennel Klubs stamtavle register ble det i årene 1900- 1922 registrert 22 Manchester terriere.

Etter dette finnes det ingen registrerte manchester terriere før i 1972. Og i 1974 ble det første manchester kullet født i Norge. Mellom 1974 og til og med 2013 ble det registrert 554 manchestere i Norge, hvorav 507 hunder er født i Norge.

RAS for Manchester terrier

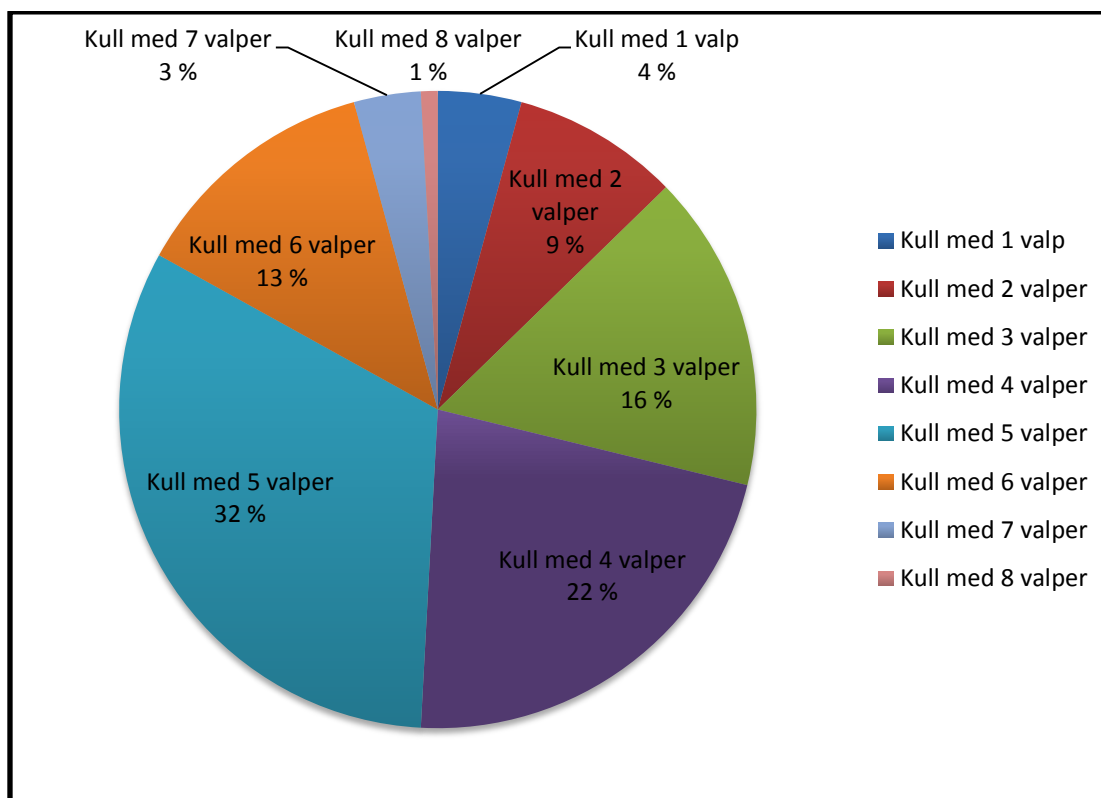

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Kullstatistikk 1974- 2013:

Det er født totalt 120 kull med tilsammen 516 valper i tidsrommet 1974- 2013. Kullene har en gjennomsnittstørrelse på 4,3 (registrerte i kullet). Minste kullstørrelse er på 1 valp, mens det største er på 8 valper.

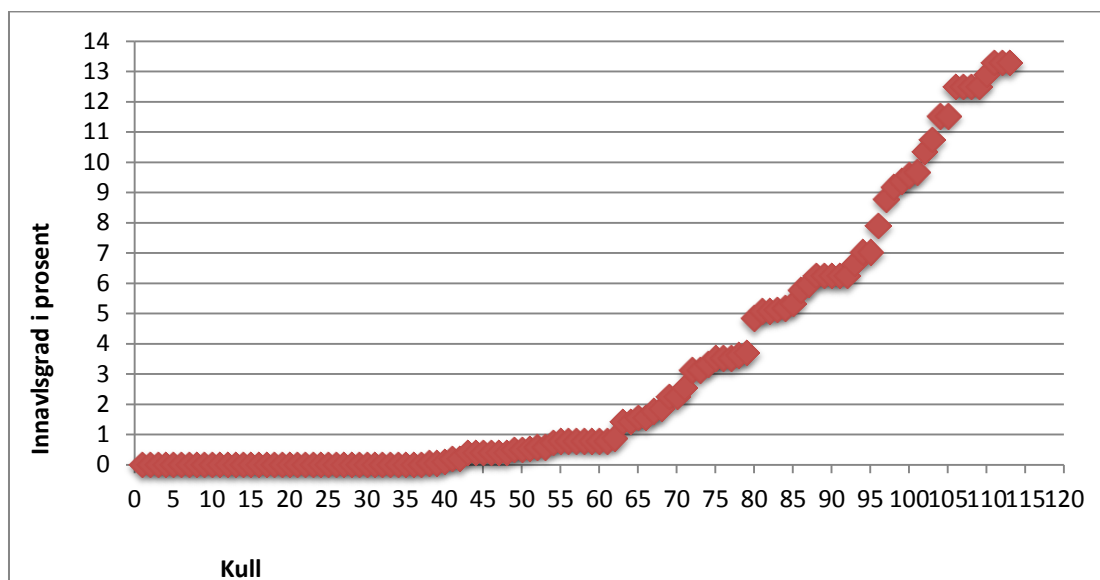
Kilde: Dogweb.

Innavlsgrad

Innavlsgrad på kull i Norge: Gjennomsnittlig innavlsgrad på kullene i Norge fra 1986-2013 er: 3,118% . Laveste innavlsgrad er 0 og høyeste er 13,281%.

Som vi kan se av diagrammet under er 38 kull på 0% innavlsgrad og hele 71 kull er under 2,5%, hvilket må sies å være veldig bra.

Bruk av avlsdyr

Lav innavlsgrad og økt genetisk variasjon.

Det er svært viktig å beholde rasens lave innavlsgrad. Høy innavlsgrad innebærer at man får økning av felles gener og økt homozygoti. Dette øker risikoen for at defekter med recessiv nedarving kommer til uttrykk. Størst mulig genetisk variasjon er viktig for at rasen skal kunne holde seg friskest mulig og ha et fullgodt immunforsvar. Å unngå for nære paringer vil også kunne forhindre innavlsdepresjon.

- Nærmere slektskapsparinger enn kusine/ fetter paring 6,25%($F= 0,0625$) bør helst ikke forekomme. Dette på grunnlag at innavl kan føre til innavlsdepresjon, det vil si nedgang i ytelse, livskraft eller fruktbarhet. Faren for innavlsdepresjon er størst for egenskaper med lav arvbarhet som for eksempel fruktbarhet og lynne. I tillegg vil innavl kunne føre til forsterkning av uønskede gener som finnes i populasjonen, og som kan gi økte frekvenser av dødelighet og andre arvelige effekter.

- Man bør alltid sette store krav til sunnhet og helse, både fysisk (eksteriør) og ikke minst mentalt. Ønsker man å bruke linjeavl/ innavl må kravene være enda strengere og hunden og dens slektninger bør i tillegg også ha god fertilitet.
- En hannhund bør ikke brukes for mye i avl i forhold til andre hanner, men om det likevel finnes sterke årsaker til å la hannen brukes mye i avl, kan dette skje. For å motvirke økning i innavlsgraden i dette tilfelle, bør anvendelsen av for nært beslektede individer til en svært mye brukt hannhund begrenses. Om en hund har mange avkom sier ikke alltid om den i rasen kan ses på som en avlsmatador. Det som her er viktigst å se på er antallet barnebarn hannhunden har. En hund med mange avkom, trenger ikke å få mange barnebarn hvis ikke mange avkom går videre i avl. Et eksempel er en hann som fikk 32 avkom, hvor bare 2 av disse gikk i avl. Han fikk til sammen kun 11 barnebarn. En annen hannhund med kun 4 avkom, hvor tre av disse gikk videre i avl, fikk 30 barnebarn. Generelt i rasen har dette ikke vært et problem, da det har vært god bruk av mange avlsdyr og få har vært betydelig mye mer brukt enn andre, slik at vi ikke har hatt noe særlig matadoravl. Flere hanner fra utlandet har også vært brukt, og da kun på 1 kull hver.
- Rasen har en begrenset effektiv populasjon og behøver stadig importert. Man bør imidlertid se opp for overanvendelse av importerte hannhunder.
- En målsetting bør være å ha lav innavlsgrad (<2,5 %) og øke den effektive populasjonsstørrelsen.
- Flest mulig av rasens individer i en populasjon bør dermed benyttes i avl.

Det er to årsaker til at vi ønsker å unngå at rasene blir for små. Vi ønsker ikke å miste genetisk variasjon og dessuten er vi redd for å få problemer grunnet innavl som genetisk variasjon for alle synlige og usynlige egenskaper. Det finnes alltid gener med uheldig effekt, som ved en dobling (homozygotisering) før eller siden får en utspalting av slike gener.

Man kan da få problemer om f. eks en sykdom plutselig oppstår. Hvis en har vært riktig uheldig kan rasen gjennom innavl ha mistet mange av de viktige genene som har betydning for å unngå sykdommen, og muligheten for å få avlsmessig fremgang vil dermed også bli mindre.

Man bør utvide populasjonen ved å samarbeide med utenlandske oppdrettere. Ved utveksling av hunder eller sæd vil en kunne utvide en populasjon betraktelig. Ulempen blir derimot at en mister litt av kontrollen med avstamningen til de importerte dyrene. Det er derfor viktig med åpenhet.

Avlsverdivurdering

Det er vanskelig å måle genotypen til kvantitative egenskaper. Da kan man benytte ulike informasjoner i form av dyrets slektninger, for å kunne vurdere dyrets avlsverdi.

Vi vil på denne måten aldri få et helt korrekt mål, men jo mer informasjon vi har om dyret og dens slektninger, jo riktigere mål får vi.

Verdien av informasjonen om slektninger er avhengig av hvor mye dyrene er i slekt. Informasjon om avkom eller foreldre er for eksempel mer verd enn informasjon om halvsøsken.

Ved avlsverdivurdering kan vi altså se på:

- **Utvalg etter kun dyrets egne prestasjoner.** (Den mest brukte utvalgsmetoden i husdyravlen og brukes hvor vi ser på egenskaper som registreres i det enkelte dyr. Metoden gir lav sikkerhet ved egenskaper med lav arvbarhet. Den benyttes derfor oftest for egenskaper med moderate til høye arvbarheter. Dyret kan brukes tidlig i avl da man kun tar hensyn til dyret selv, ikke dens slektninger, noe som gir korte generasjonsintervall.)
- **Utvalg etter avstamning.** (Aldri så effektivt som utvalg etter dyrets egne prestasjoner. Slektskap med besteforeldre er bare halvparten av slektskapet med foreldrene, slik at når vi kjenner foreldrenes prestasjoner skal vi legge mindre vekt på besteforeldrene enn om foreldrenes prestasjoner ikke er kjente. Vi får sjelden et sikrere avlsdyrvalg ved å inkludere fjernere aner enn besteforeldrene.)
- **Utvalg etter avkomstgransking.** (Avkomsgruppestørrelsen har stor innvirkning på sikkerheten av avkomstgransking. Metoden er svært sikker og er den mest effektive ved lave arvbarheter, fordi utvalg etter egen fenotype da blir relativt sett dårligere. Er også svært velegnet for egenskaper som bare registreres hos ett kjønn, som for eksempel kullstørrelse.)

- **Utvalg etter søskeninformasjon.** (Viktigst her å bruke helsøsken, men halvsøsken kan også brukes, men sikkerheten blir da lavere. Jo større søskengrupper jo bedre.)
- **Utvalg etter en kombinasjon av informasjonskilder.** (Alle former for utvalg blir benyttet, fordi ulike informasjonskilder er tilgjengelig til ulik tid. Unge hunder kan rangeres på basis av foreldrenes prestasjoner og eksteriør, mens voksne hunder bedømmes etter egenprestasjoner og eldre hunder, spesielt hannhunder, kan bedømmes ut i fra avkoms prestasjoner.)

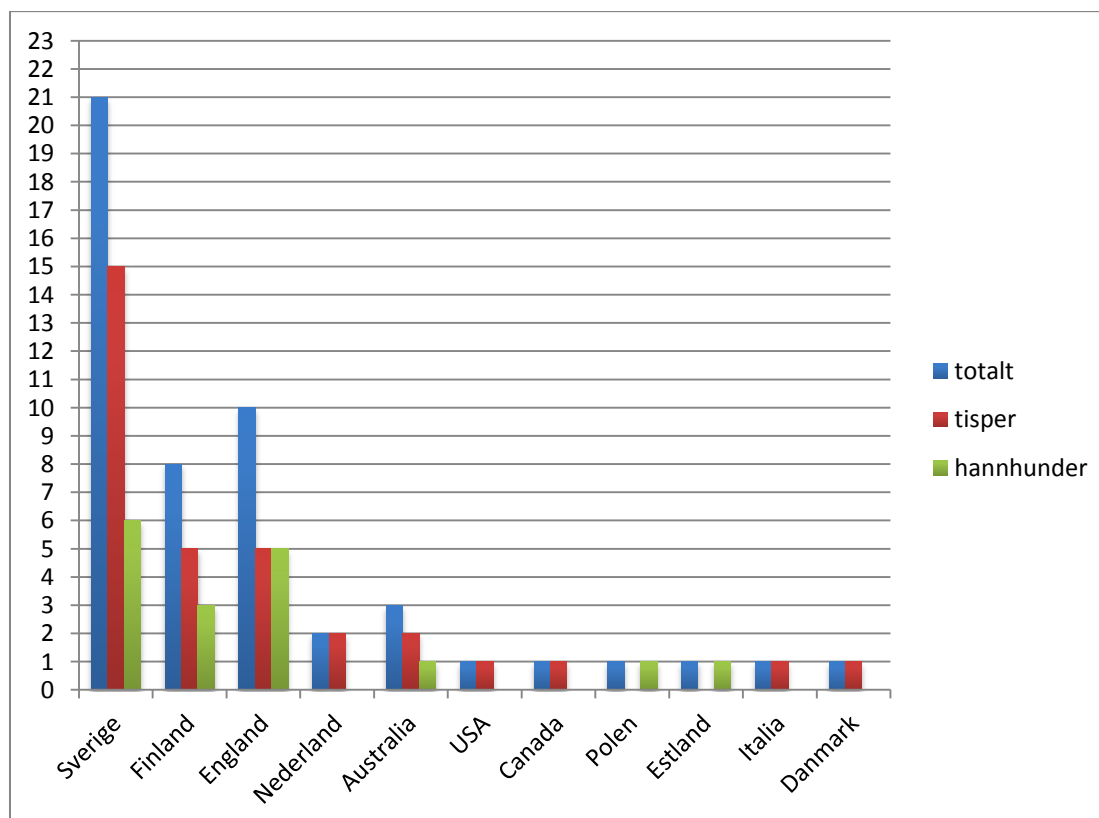
Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Det er importert 50 hunder fra utlandet, 16 hannhunder og 34 tisper. Av disse har 28 gått i avl, 11 hanner og 17 tisper (t.o.m. 2013).

I tillegg er flere hannhunder fra utlandet blitt brukt i avl. Disse er ikke med i denne oversikten.

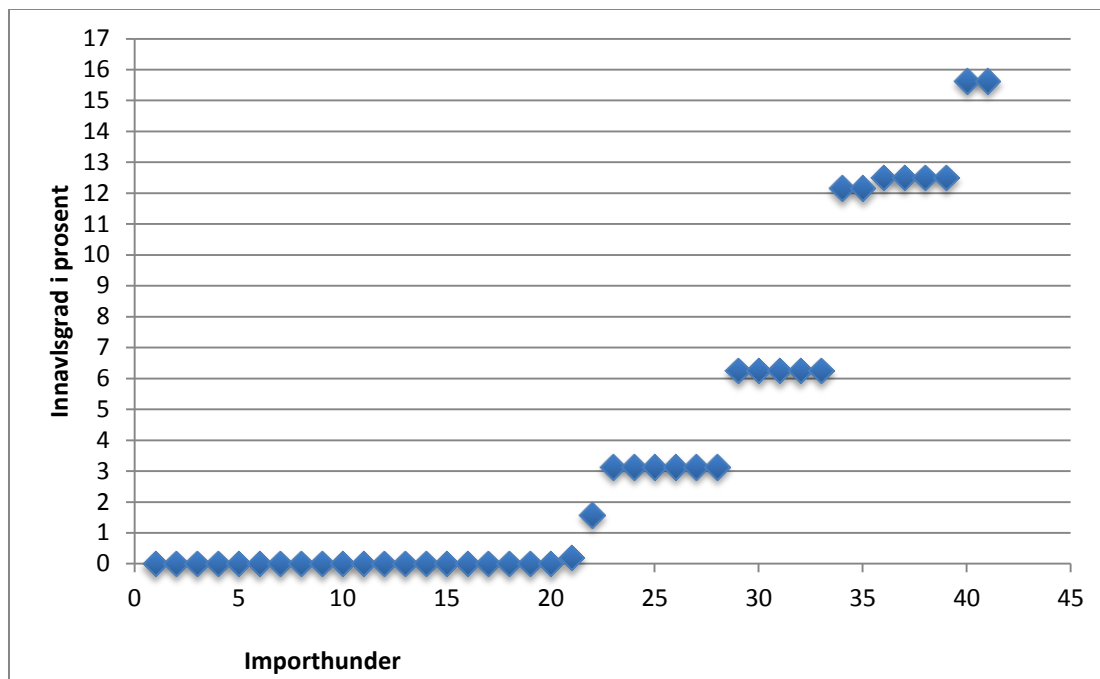
Kilde Dogweb.

Fra hvilke land:

Innavlsgrad på importerte hunder 1986-2013:

Gjennomsnittelig innavsgrad på importhundene er: 3,837. Laveste innavsgrad er 0 (20 hunder) og høyeste innavsgrad er 15,625 (2 hunder).

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

- Fortsette å utvide populasjonen med avlsdyr som bidrar til nye linjer i Norge og ha lavest mulig innavsgrad.
- Sørgje for at de individene som kommer inn er tilstrekkelig helse testet og har eksteriør som er opp til MT rasestandard.
- Samtidig må oppdrettere se nytten av å bruke flere individer av den effektive populasjonen for å få mangfold og bredde på rasen, men ikke for enhver pris. Det er ønskelig at de som brukes videre er over middels på gjennomsnitt med tanke på eksteriør, gemytt og helse.

Prioritering og strategi for å nå målene

- For å få økt populasjonen med tanke på bredere genetiske linjer i Norge er det nødvendig at oppdrettere innehar kunnskap om rasen, dens populasjon i Norge, Norden og på verdensbasis. Det er av interesse at de som skal avle

videre på rasen også setter seg inn i helse situasjon her i landet, og i rasens hjemland England.

- Delta på raseseminar i Norge og internasjonalt.
- Innhente informasjon fra oppdretterne man benytter avls materiale av. Det er viktig å få utfyllende informasjon om foreldre dyr, søsken, slekten lengre bakover og eventuelle avkom. Ærlighet er en viktig faktor i alt samarbeid mellom Norske og utenlandske oppdrettere av rasen.
- Skal man forbedre en rase må man bruke de individer man mener er over middels når det gjelder helse, eksteriør og sist men ikke minst gemytt.
- En målsetting bør være å ha lav innavlsgrad (<2,5 %) og øke den effektive populasjonsstørrelsen.
- Flest mulig av rasens individer bør benyttes i avl.
- Unngå matadoravl.
- Bruke avlsmateriale utenlands.
- Importere avlsdyr.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Manchester terrieren har heldigvis få rasetypiske sykdommer og er kjent for å leve lenge.

Den mest kjente sykdommen er von Willebrands Disease (vWD). Denne sykdommen finnes det en DNA-test for og kun fri-fri eller fri-bærer kan pares. Da vil ingen avkom bli syke.

Rasen har en forholdsvis høy levealder, og det er ikke uvanlig at de blir 12- 15 år gamle. De har få alderdomsproblemer som artroser o.l. da de er lette i kroppen.

Selv om noen av de vanlige helseproblemer opptrer i vår rase også viser undersøkelser at forekomster av disse sykdommene var generelt lavere i manchesteren enn i andre raser.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

von Willebrands Disease Type1: Dette er en arvelig mild blødersykdom. Alle individer som skal brukes i avl bør ha kjent vWD status. Det finnes en enkel DNA-test for

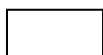
dette. DNA testen oppdager mutasjonen som forårsaker type 1 vWD. Den finner vWD genet og ser om hunden har genet eller ikke. Resultatet er 100% sikkert og vil ikke forandre seg. Man trenger derfor bare teste en gang. Det er tre varianter: Fri (begge alleler er fri for vWD og hunden er ikke bærer av genet), bærer (hunden er heterozygot for vWD, dvs. det ene allelet har vWD, men hunden er helt frisk), og bløder (hunden er homozygot for vWD og begge allelene er rammet, hunden er dermed rammet). Kun hunder som er Fri- Fri og Fri- Bærer må brukes i avl. På denne måten blir ingen hunder blødere.

Nedarving:

Sykdommen nedarves autosomt ressesivt. Dvs. sykdommen er ikke kjønnsbunden og begge foreldre må være bærere av genet for at avkom skal bli rammet (syk).

Pares to foreldre som ikke har genet blir alle avkom fri. Om en av foreldrene er fri og den andre bærer blir 50% av avkommet fritt, de andre 50% blir bærere. Er begge foreldre bærere blir 25% fri, 50% bærer og 25% blødere. Både fri og bærer hunder er helt friske individer.

Mulige avlskombinasjoner	FRI HANN	BÆRER HANN	BLØDER HANN
FRI TISPE	100% Fri	50/50 Fri /Bærer	100% Bærer
BÆRER TISPE	50/50 Bærer/fri	25/50/25 Fri/Bærer/Bløder	50/50 Bærer/Bløder
BLØDER TISPE	100% Bærer	50/50 Bærer/ Bløder	100% Bløder

Ideell parrings kombinasjon: Valpene vil ikke ha genet.

Parring er trygt: Ingen blødere vil bli produsert. Men, noen eller alle valpene vil bli bærere. Det blir anbefalt at bærere kun blir parret med fri hunder, slik at genfrekvensen av det syke genet blir redusert.

 Parring med høy risiko: Noen valper blir bærere, andre blødere. Selv om det er mulig at noen av valpene blir fri etter parring mellom Bærer/ Bærer, er verken denne typen avl og heller ikke avl mellom Bærer/ Bløder anbefalt.

 Avl ikke skal ikke foretas. Alle valpene blir genetisk syke (blødere).

Betente analkjertler: Rasen ser ut til å være disponert for dette og er nok den hyppigste sykdommen på rasen. Kjertlene blir betente og sprekker etter kort tid. Dette behandles som oftest med antibiotika, enten lokalt eller med tabletter.

Patella lux: Hunder med patella lux kan ikke sies å være et stort problem på rasen, men det forekommer. I Norge er det rapportert om tre tilfeller de siste 15 år. Det ene tilfelle på en tisper på 3 år som akutt ble dårlig. Hun fikk påvist grad 2 på begge ben og ble operert. En annen tisper ble diagnostisert med grad 1 på det ene benet ved 1 års alder. En hann har grad en på et ben. Ingen av disse er i slekt, så ingenting tilsier at dette er et stort problem, men det bør allikevel holdes øye med.

Akutt nyresvikt: Det har i England, Europa og her i Norge i de siste årene dukket opp noen tilfeller med akutt nyresvikt. Alle hundene er under 6 år, problemet dukker plutselig opp, og hundene dør etter kort sykeleie. Det kan virke som noen linjer er mer disponert enn andre. Men om dette er tilfeldig eller om det er genetisk betinget, vet man foreløpig ikke. I England DNA testes nå hunder som blir rammet, slik at man når man har fått nok materiale kan se om man kan finne ut av hva som forårsaker dette og om det kan skyldes noe genetisk. Det er ikke større forekomst av akutt nyresvikt på manchester enn det generelt er på andre raser. Men om man hører om tilfeller, bør dette rapporteres inn.

AIHA (Autoimmune hemolytic anemia): Rasen har hatt noen spredte tilfeller av dette. Det er en immunsykdom hvor kroppens immunforsvar angriper kroppens egne røde blodceller. Sykdommen er som regel dødelig. Dette er en sykdom som kan ramme alle raser. Det har forekommet tre tilfeller av dette i Norge, to var nært beslektet, den tredje hadde noen felles slektninger. Dette er et for lite antall til å si om

det her foreligger noe arvelig eller om det er helt tilfeldig. Det er foreløpig ingen som helt vet hva AHH kommer av og hva det skyldes og om det kommer av miljø eller arv.

Bilyd på hjertet: Noen tilfeller av bilyd på hjertet har forekommet. En del av disse har vært på valper, som ved senere kontroll har blitt testet og funnet friske. Kun en manchester har blitt rapportert med hjertefeil.

Døvhets: Det har oppigjennom blitt født noen manchestere med svak hørsel, døvhets. Dette er ikke vanlig, men spredte tilfeller er sett.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Rasen er ikke plaget av reproduksjonsproduksjonsproblemer. De føder som regel lett og ubesværet. Kun meldt om enkeltstående tilfeller av keisersnitt.

Ved for mye innavl vil fruktbarheten synke. Dermed viktig at innavlsgraden holdes relativt lav. Det bør fokusere på hunder med store kull og som ikke har fødsels vanskeligheter.

Man ønsker store kull med lav dødelighet.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Mer åpenhet oppdrettere imellom for å få ned sykdomstilfeller. Noen sykdommer/tilstander kan med enkle grep gjøres noe med, andre tilstander er viktig å jobbe med over tid.

- Det langsiktige målet må være å få en fullstendig oversikt over de individer som befinner seg i Norge som inngår i avl og deres helsetilstand. Også de som ikke inngår i videre avl kan fortelle oss noe om sykdomsbilder og helsen generelt i rasen.

Kortsiktige mål er;

- Luke ut individer fra avl som har sykdommer som er arvelige.
- Kun bruke individer med korrekt gemytt.

Prioritering og strategi for å nå målene

- Benytte NKKs Databank i DogWeb.

- Det er fullt mulig å forbedre en rases helse, men det krever åpenhet og ærlighet blant oppdrettere.
- Oppdrettere bør være oppmerksomme på rasens helseproblemer og aktivt arbeide for å holde rasen sunn.
- Ettersom populasjonen påvirkes i stor grad av utenlandsk avlsarbeide pga import og anvendte utenlandske hannhunder, er et samarbeid internasjonalt nødvendig. Det er også svært viktig å holde kontakt med den engelske raseklubben, som har mest erfaring med rasen, da England er dens hjemland.
- Målsettingen bør være å minske forekomst av rasetypiske sykdommer og avle sunne og friske hunder.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Det er ikke vanlig at manchestere mental testes. Men dette kan med fordel gjøres. Det anbefales da å bruke mentaltesten som utføres i Sverige. Denne er rettet mer mot alle raser, og ikke bare bruksrasene.

En manchester terrier er godkjent mentaltestet for å bli terapihund.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Standarden sier under Adferd/ temperament at en manchester skal være ivrig, våken, livlig og sporty. Forstandig og hengiven. Tidligere sto det at en manchester kunne være avventende til fremmede, dette er tatt bort i FCI- standarden, men står fortsatt i standarden til The Kennel Club (England).

Manchesteren er intelligente og lærer fort, men de må synes det de gjør er morsomt og være verdt det. De er veldig oppmerksom på eieren og holder seg som regel rundt familien.

En godt sosialisert manchester skal være hengiven overfor familien, utover det kan den være noe reservert og bruker noen minutter til å bli kjent med fremmede. Alle er ikke slik, noen er nærmest oversosiale og elsker alt og alle. Men en manchester skal aldri være utilbørlig redd og heller ikke aggressiv. De er utrolig lojale til venner og

familie. Om de blir vant med barn fra de er valper, går de som regel meget godt sammen med barn.

I rasestandarden står det under diskvalifiserende feil: Hunder som viser tegn på aggressivitet og/eller har fysiske defekter som påvirker hundens sunnhet skal diskvalifiseres.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Opprettholde rasens karakteristiske trekk som årvåkenhet. Prøve å redusere overdreven nervøsitet.

Gjerne mental teste hundene og da spesielt de som inngår i videre avl.

Prioritering og strategi for å nå målene

Avle videre på kvikke individer som utviser årvåkenhet i sin natur og er tillitsfulle og ikke utilbørlig nervøsitet.

Atferd

En manchester er en årvåken kompis som er med på alt og er der det skjer når det skjer. De er meget lett lært og følger sin eier i alt. En manchester er stort sett leken hele livet. Noen kan fremstå som litt mer forsiktig enn andre og det er individuelle forskjeller i rasen. De var tidligere rottehunder, men har oppgjennom tidene også vært selskapshund noe de egner seg meget godt til den dag i dag. De lever godt i alle hushold om eier er eldre, ung eller i storfamilier med små barn. Aktivitetsnivået er på linje med miljøet den vokser opp i og den kan sies å være meget tilpassningsdyktig. For å oppdra en manchester kreves en bestemt, men vennlig og kjærlig hånd. De er ikke de strieste terrierne men har tydelig sin egen vilje og er intelligente hunder. De bør ha grenser som de kan forholde seg til, så de vet hva som er lov og ikke. Om de ikke har dette, kan den være et utyske å ha i hus. De bør også sosialiseres mye som valper, både på barn, forskjellige typer voksne, alle typer hunder og steder. Men viktigst er alt er å gi dem trygghet. Mangler dette har sosialiseringen ingen effekt. Alle manchestere elsker familien sin, men det er ganske stor variasjon hvordan de er mot fremmede. Noen elsker alt og alle, mens andre er nervøse og bruker lang tid til å bli kjent med mennesker den ikke kjenner. Normalen er nok noe midt imellom.

Rasen er en god vakthund og kan ha lett for å vokte hus og hjem, så viktig at man trener mye på at folk kommer tidlig. Gjør det så positivt som mulig når folk kommer på besøk.

Atferdsproblemer

Miljøet har også her en stor betydning og det er ikke alltid lett å finne ut hva som skyldes miljø og hva som skyldes arv. Det finnes per i dag nesten ingen avlstiltak på gemytt, men egenskapen blir som regel rangert høyest av alle egenskapene i avlsmålet.

Hunder med et så godt gemytt som mulig bør benyttes i avlen, og disse hundene bør være sosiale dyr med lite redsel og aggresjon, men som likevel beholder terrierens egenskaper (kvikke, livlige og ivrige).

De bør trenes i å være hjemme alene, da noen hunder sliter med seperasjonsangst.

Noen hannhunder er også dominante og går dårlig sammen med andre hanner.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Hundens mentalitet er veldig viktig for rasen, kanskje den viktigste del av helhetsbildet av hunden. Det er derfor viktig å følge utviklingen av populasjonens mentale helse for å tidlig kunne oppdage forandringer som økt aggresjon og redsel. En manchester skal i følge rasebeskrivelsen være "Ivrig, våken, livlig og sporty. Forstandig og hengiven. Svært tro mot eier og familie, men tilbakeholden og reservert mot fremmede. Hunden skal ikke være aggressiv".

Bruksprøver har ikke bare betydning for hunder som brukes i arbeid, de har også funksjon for å måle bla miljømessig egenskaper . Men for å få til at de virkelig sier noe om de miljømessige egenskapene, bør prøvene gjøres om og tilrettelegges for de forskjellige raser og miljøer. Prøvene burde også være konsentrert om de unge hundene (før de får utviklet for mange lærte ferdigheter)

Langsiktige mål:

- Fremme kunnskap hos oppdrettere vedrørende gemytt.
- Avle mot at så få som mulig skal ha overdrevent reserverthet mot fremmede.

Kortsiktige mål;

- sosialisere valper og videreføre informasjon til oppdrettere og eiere av rasen viktigheten av dette.

Prioritering og strategi for å nå målene

Nye eiere bør få tilstrekkelig informasjon om rasen og gjøres oppmerksom på viktigheten av tidlig sosialisering og trening på å være alene. De vil helst være med over alt, men det lar seg ikke alltid gjennomføre, derfor er det viktig å innlære dette på et tidlig tidspunkt. Forebygging gjennom undervisning av nye eiere er derfor gunstig.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Rasestandarden sier at en manchester skal være funksjonell arbeidsterrier.

Viktigst er helheten på hunden. At den har riktige proposjoner.

En manchester i et nøtteskall er: styrke, ha "power", være livlig og kjapp, utholdende og elegant.

Dårlige fronter uten tilstrekkelig tilbakelagt skulder og korte overarmer resulterer i dårlig forbensbevegelser, det gir dårlig driv og høye trippende forbensbevegelser. Noen får også veivende frontbevegelser.

Overlinje og halefeste trenger vi også jobbe med. Standarden sier svak fallende overlenden og svakt fallende til halefestet, men vi ser ofte rette overlinjer og overlinjer som skråner oppover fra skuldrene til halefestet uten noe tegn til avfallende kryss. Dette er ofte sett sammen med høyt halefeste og hale båret alt for høyt. En manchester terrier skal aldri bære halen høyere enn rygglinjen, men det er dessverre noe vi ser på et flertall av hundene i dag. Dette bør det fokuseres på.

Overlinjen er viktig for at hunden skal kunne snu seg raskt. Mange dommere dømmer rasens overlinje og hale når de står, men de bør evalueres i bevegelse, da mange av dem der faller helt igjennom. Overlinjen synker, hunden blir bakhøy og halen står

rett til værs. Dommere bør se etter hunder med frie, flytende bevegelser uten anstrengelser.

En manchester skal ha en god bakpart med gode vinkler. Dette er noe vi dessverre sjelden ser, så dette bør det jobbes mot. En god bakpart er alfa og omega for gode, sunne bevegelser.

De skal være elegante, godt musklet, men ikke overdrevent. En muskelbunt av en hund vil savne det atletiske og kvikke som gjør at den kan snu på femøringen og gjøre jobben den er avlet for.

Noen manchestere har lyse og også runde øyne, disse skal være dyp mahogany og være mandelformet. De skal være godt utfylt under øynene.

Størrelse er også noe man må passe på. Det finnes en del hunder som er godt over hva standarden sier. Noen tisper blir også veldig små og får nærmest et toy preg over seg. Men i en så liten populasjon må det ikke overfokuseres på størrelse. Dette må sees opp mot hundens helhet.

Farger: Tan fargen skal være dyp mahogany, på noen hunder er den mer lys brun, hvilket ikke er ønskelig. Rasens kjennetegn "tommelmerker" på forlabbene skal være til stede. Hos noen er disse fraværende, mens på andre er nærmest hele labben farget svart. Begge deler må betegnes som feil. Tommelmerket skal være godt avgrenset og se ut som man har dyppet tommelen i blekk og trykket på.

Manchestere er ikke Golden retrievere, de elsker eieren sin, men generelt er de litt avventende til fremmede. Dette henger sammen med deres funksjon. De måtte tidligere kunne jobbe selvstendig og måtte fokusere på hva som skjedde rundt dem. Dette kan vises i en nesten hyper- sensitivitet- de har nærmest "øyne i nakken" for å kunne gjøre jobben som rottefanger effektivt og ikke minst sikkert. Som et resultat av dette tolererer manchesteren behandling på bord, men de liker det nødvendigvis ikke. De skal akseptere det, men de bør vennest til dette fra de er små. Viktig her også å avle på hunder som er mest mulig åpne, sikre og med lite redsel. De er avlet for hardt arbeid og skulle jobbe i timer med å drepe rotter uten pause.

Rasen skal ha en god benstamme, viktig å passe på så hundene ikke blir for spe og langlemmet, ei heller grove og for kompakte.

Tenner og bitt: Tann- og bittfeil er generelt ikke noe stort problem på rasen.

Ører: Ørene skal være små og V-formede. De skal bæres godt over skalletaket, ligge fremoverbøyd og henge tett inntil hodet over øynene. I rasen er det stor variasjon av utseende på ørene, alt fra ståører til rosen ører er vanlig å se, men ikke ønskelig. I USA og Canada er ståører lov. Selve øre plasseringen har ganske høy arvbarhet og kan avles på, men dessverre ser vi at korrekt ørebæring har lav arvbarhet slik at i et kull hvor begge foreldre bærer ører korrekt vil dette ikke ha stort å si overfor avkommenes ørebæring. Men foreldrenes plassering av ørene vil ofte bli tilsvarende hos avkommene også.

Overdrevne eksteriørtrekk

- Dårlig pels, noen nærmest pelsløse på hals.
- Runde, lyse øyne
- Dårlig bakpart med svært dårlig vinkling bak. Dette gjør hunden bakhøy i bevegelse, hunden får ikke de rasetypiske bevegelsene med godt fraspark og kan også føre til belastnings skader.
- Dårlige fronter. Steile fronter og korte overarmer. Dette vil gi hackney bevegelser og forben som er ustabile i bevegelsene.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Langsiktige mål:

- Avle hunder som er så nær standarden som mulig eksteriørmessig
- Eksteriøret bør være funksjonelt, med sterk benbygning. Hud/ pels og poter bør være sunne og friske. Gode tenner med riktig tannsett bør også være med.
- Øke rasekunnskapen til oppdrettere og dommere.

Prioritering og strategi for å nå målene

Utstillinger fungerer i dag som det viktigste middel for utvalget i eksteriør. Problemet er bare det at utstillinger jo også er et show og PR for de forskjellige oppdrettere.

Dommeren er også suveren og hans uttalelse er subjektiv, selv om den skal/ bør stå i forhold til standarden.

Det er derfor viktig med dommerseminarer og oppdretterseminarer.

Eksteriøre egenskaper har høy arvbahet: > 0,35, dvs at de bør prioriteres. Det bør brukes hunder av den beste halvdelen av bestanden. Og oppdrettere bør være flinke til å se sin egen hund slik den er, så man kan finne best mulig hann som passer.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Oppdretterne bør ha høye mål og ha rasens beste i tankene når de avler.

Plan for videre arbeid i klubben

En liten/ middels stor rase som manchester terrieren har ikke stor nok effektiv populasjon alene i Norge og er derfor avhengig av importer for å drive eget avlsarbeide forsvarlig. De kan med fordel være en delmengde av en internasjonal populasjon. Avlsmålet vil da være en blanding av det internasjonale og hjemlandets avlsmål. Det er derfor også viktig for å kunne påvirke raseutviklingen at det også eksporteres fra Norge til den internasjonale avlsbasen.

Det er viktig med samarbeid og åpenhet mellom oppdrettere både i Norge og internasjonalt.

Avlsresultatet kommer an på hvordan oppdretterne velger avlsdyr og hvordan de bruker sin kunnskap. Man må granske sine avlsdyr kritisk, både når det gjelder mentalitet, helse og eksteriør. Individene som brukes bør være bedre enn gjennomsnittet og ha noe å tilføre rasen.